

KONZERVATORSKO-
RESTAURATORSKI
RADOVI NA PERISTILU
DIOKLECIJANOVE PALAČE

Izdao
Hrvatski restauratorski zavod

Za izdavača
Ferdinand Meder

Tekst
Ivan Kuret, Goran Nikšić,
Ferdinand Meder, Marin Barišić,
Tonči Borovac, Sagita Mirjam Sunara

Korektura
Goran Nikšić

Lektor
Mila Bulimbašić Botteri

Fotografije
Fototeka hrvatskog restauratorskog zavoda
(Vid Barac, Sagita Mirjam Sunara)
Goran Nikšić

Grafičko oblikovanje / priprema za tisak
Sagita Mirjam Sunara

Tisak
Dalmacija-papir, Split

Naklada
1000 primjeraka

Split, studeni 2007.

HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD

Nike Grškovića 23

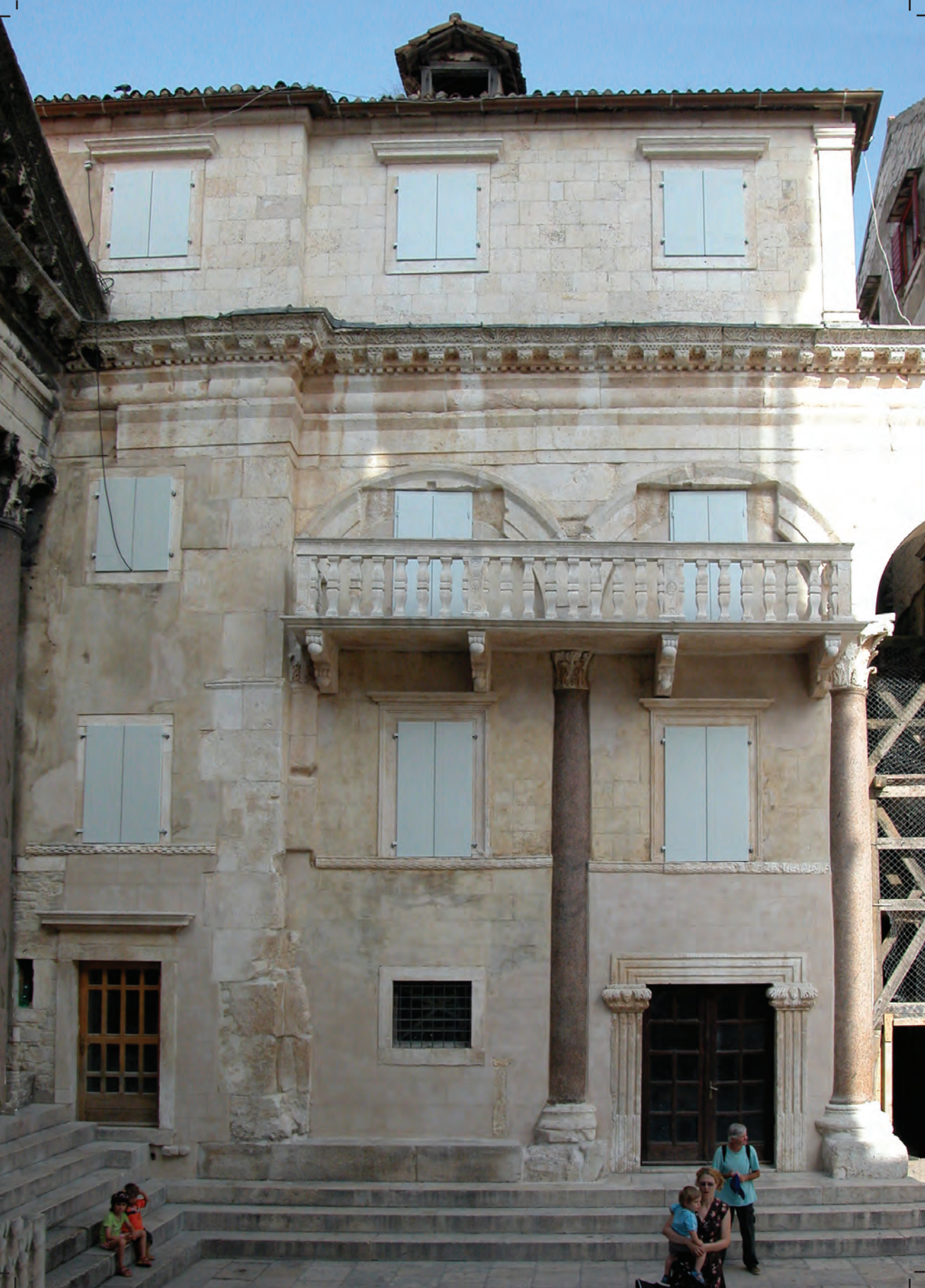
HR - 10000 Zagreb

Tel. +385 (0)1 46 84 599

Fax. +385 (0)1 46 83 289

www.h-r-z.hr

Fotografija gore: Detalj pročelja nakon konzervatorsko-restauratorskog zahvata.

Fotografija na suprotnoj stranici: Pročelje palače nakon konzervatorsko-restauratorskog zahvata.

Postavljanje prozorskih kapaka i demontiranje skele označili su kraj konzervatorsko-restauratorskih radova na južnom dijelu zapadne kolonade Peristila.

Zauzimanjem ekipe splitskog odjela Hrvatskog restauratorskog zavoda radovi na pročelju palače Skočibučić-Lukaris završeni su sredinom lipnja 2007., čak šest mjeseci ranije od planiranog. Stručni tim, okupljen oko voditelja Odsjeka za kamenu plastiku i voditelja projekta konzervatorsko-restauratorskih radova na Peristilu Marina Barišića, činili su: Siniša Bizjak, Mate Pavin, Tihana Pleština,

Ivan Sikavica, Maja Kiršić, Marina Škarić, Nenad Lešina, Mladen Matijaca i Sagita Mirjam Sunara, dokumentaristica.

Konzervatorsko-restauratorski zahvat na žbukanim dijelovima pročelja palače Skočibučić-Lukaris obavljen je pod voditeljstvom mr. sc. Tonča Borovca, voditelja Odsjeka za zidnoslikarstvo, i dr. sc. Branka Matulića, suradnika ovog odsjeka. Stručni tim su činili: Antonija Gluhan, Ivana Muratti, Josipa Milišić, Vinka Marinković, Ivana Hodak, Piniya Bulić i Srđan Ivanković.

Jedan od najzahtjevnijih zahvata bila je demontaža i ponovna montaža ograde balkona na drugom katu palače. Nedostajući stupić balkonske ograde je isklesan u novom kamenu. Strukturna oštećenja su sanirana umjetnim kamenom. Valja spomenuti i rekonstrukcijske zahvate na renesansnim prozorima prvog kata, kamenim površinama oko otvora u lukovima na drugom katu palače, na bazama stupova i gornjem dijelu pilastra te na lijevom kapitelu portala u prizemlju. Gornje plohe istaknutih dijelova pročelja su ožbukane, a sve kamene površine na kraju tretirane sredstvom za površinsku zaštitu.

Usporedo s radovima na kamenim površinama, izvršen je opsežan konzervatorsko-restauratorski zahvat na žbukanim dijelovima pročelja. Iz tog je razloga u ovoj

fazi u projekt uključen i Odsjek za zidno slikarstvo i mozaike Hrvatskoga restauratorskog zavoda, na čelu s voditeljem mr. sc. Tončem Borovcem. Na pročelju je zatečeno nekoliko različitih vrsta žbuke, a odlučeno je da će se konzervirati samo vapnene i vapneno-cementne. Odstranjene su cementne zakrpe, konsolidirani dijelovi gdje je žbuka prijetila ispadanjem, opšivene su pukotine. Nakon uklanjanja anorganskih onečišćenja i novijih premaza, na problematičnim je površinama proveden postupak odsoljavanja. Posljednji je korak bila rekonstrukcija nedostajućih dijelova žbuke. Kod rekonstrukcijskih zahvata na žbukama u prizemlju posebna pažnja posvećena je prezentaciji pronađenih ostataka kamene ograde koja je 1860. godine postavljena na mjesto starije.

Na fotografiji: Prezentacija pronađenih ostataka kamene ograde u prizemlju palače.

Cementni nanos s gornje strane profiliranih istaka nad prozorima je odstranjen i zamijenjen slojem umjetnog kamena. Fugiranje je izvedeno akrilno-vapnenim mortom. Na mjesto starih nosača prozorskih kapaka stavljeni su novi od nehrđajućeg čelika i zaliveni olovom. S gornje plohe vijenca uklonjeni su nosači električnih instalacija i debeli cementni nanos. Kako bi se osigurao primjeren pad za odvod vode, gornja ploha vijenca je ožbukana umjetnim kamenom. U završnoj fazi radova na nju je postavljen olovni lim s okapnicom. Sve su kamene površine obrađene biocidnim sredstvom i očišćene vodenom parom

pod tlakom kako bi se odstranila organska onečišćenja. Tamne presvlake i crne kore uklonjene su sofisticiranom metodom laserskog čišćenja, čime su detalji klesarske obrade ponovno izašli na vidjelo, a fina arhitektonska dekoracija postala čitka.

Usporedo sa zahvatima čišćenja uklonjen je cement iz sljubnica te zamijenjen akrilno-vapnenom žbukom. Uklonjene su cementne i druge zakrpe na građevini, izvađeni željezni predmeti sidreni u kamen i konsolidirani nestabilni dijelovi kamene građe. Soli su se uklanjale oblogama i kemijskim postupkom.

Na fotografiji: Montaža balkonske ograde.

Kako je prvom fazom radova na Peristilu obuhvaćen ugaoni pilon s pilastrom i prva dva stupa istočne kolonade, bilo je za očekivati da će se radovi nastaviti u njezinu produžetku. Međutim, kako je u međuvremenu odlučeno da se unutrašnjost palače Skočibučić-Lukaris preuredi za potrebe Muzeja sakralne umjetnosti, prvotni plan je izmijenjen pa su se radovi preselili u jugozapadni ugao Peristila. Dok se pripremala potrebna dokumentacija za realizaciju projekta, restauratori Odsjeka za kamenu plastiku splitskog odjela Hrvatskog restauratorskog zavoda u ljetnim su mjesecima 2006. započeli sa izvedbom radova nešto sjevernije, na prizemlju palače Grisogono-Cipci (kavana Luxor). Početak radova na pročelju palače Skočibučić-Lukaris, pak, obilježilo je podizanje radne skele krajem kolovoza 2006. godine.

U prostoru koji je danas definiran ulicom Ilirske akademije na južnoj, Vestibulom i Peristilom na istočnoj, ulicom Kraj Sv. Ivana na sjevernoj te unutarnjim dvorištem na zapadnoj strani nalazi se sklop građevina sastavljen od dva dijela: dviju kuća na jugu i srednjovjekovne palače na sjeveru. Kao ni mnoge druge građevine u Splitu i na Peristilu, ni palača Skočibučić-Lukaris nije cjelovito projektirana od jednog arhitekta i tako izvedena, već je nastala spajanjem i dograđivanjem nekoliko zgrada kroz različite epohe.

Već u najranijoj fazi izgradnje, u romanici, pročelje sklopa "ugnijezdilo se" među peristilske stupove. Na njemu se u dekorativnim elementima manifestiraju različita kasnija stilska razdoblja: dva velika pravokutna prozora na prvom katu pripadaju razdoblju

renesanse, monumentalni portal u prizemlju kasnoj renesansi, dok balkon na drugom katu palače pokazuje odlike baroka. Prilikom njegove montaže otučeni su dijelovi kapitela pilastra i prvog stupa. Na balkon se isprva pristupalo kroz male otvore ispod lukova kolonade, da bi u 19. stoljeću ti otvori bili povišeni zasijecanjem rimskih lukova, a u njih ugrađena vrata. Ovakva su nam saznanja, dobivena istraživanjima tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova, dragocjena jer govore i o tome kakav su odnos stanovnici Palače u prošlosti gajili prema antici. U 19. je stoljeću treći kat palače, koji se diže nad vijencem kolonade, preuređen u klasicističkoj maniri. Moguće je da žbuka na pročelju potječe upravo iz ovog razdoblja. U prizemlju, tik uz Protiron, ugrađena su nova ulazna vrata.

Nakon izrade arhitektonske snimke pročelja pristupilo se dokumentiranju zatečenog stanja građevine u cjelini i detaljima, pisanim izvještajima, fotografskim snimkama te grafičkim prikazima. Sa izvedbom radova započelo se na trećem katu palače uklanjanjem organskih i anorganskih onečišćenja te cementnog morta iz sljubnica između kamenih blokova. Uklonjene su željezne rešetke i izvađeni korodirani nosači prozorskih kapa. Razlomljeni dijelovi kamenih okvira su zalijepljeni, a oštećenja zakrpana kamenim tašelima.

Fotografija na suprotnoj stranici:
Priprema balkonskih stupića za montažu.

Na kamenim površinama Peristila susrećemo nekoliko tipova oštećenja i onečišćenja: 1) anorganska onečišćenja (crne kore, tamne presvlake), 2) organska onečišćenja (biološki obrastaj), 3) erozija površinskog sloja kamena, 4) oštećenja uzrokovana topivim solima, 5) oštećenja uzrokovana korozijom metala, 6) neprikladni materijali korišteni u ranijim zahvatima, 7) strukturna oštećenja uzrokovana različitim oblicima čovjekova djelovanja. Uzroci nastanka ovih oštećenja detaljno su opisani i ilustrirani prvom izložbom o konzervatorsko-restauratorskim radovima na Peristilu, održanom u studenom 2005. godine, a ovdje ih sažeto ponavljamo: položaj građevine (blizina mora, blizina industrije), klimatski uvjeti, izloženost istaknutih dijelova građevine djelovanju oborinskih voda, biološka kolonizacija kamenih površina i prostora između gradbenih elemenata, korištenje neprikladnih materijala u ranijim zahvatima (željezo,

Portland cement), onečišćena atmosfera te razarajuće djelovanje čovjeka. Cilj konzervatorsko-restauratorskog zahvata jest eliminacija uzroka propadanja i sanacija oštećenja. Kako je ranije istaknuto, metodologija je usvojena tijekom prve faze radova: s površine kamena odstranjuju se organska i anorganska onečišćenja; iz njegove strukture izvlače se štetne soli; željezni elementi sidreni u kamen vade se i po potrebi zamjenjuju novima od nehrđajućeg metala; cement u sljubnicama između kamenih blokova zamjenjuje se akrilno-vapnenom žbukom; odstranjuju se cementne zakrpe; strukturna se oštećenja rekonstruiraju prikladnim materijalima; nestabilni dijelovi kamenih površina se učvršćuju; gornje plohe istaknutih dijelova se žbukaju kako bi se osigurao primjereni nagib za pad vode; na samom kraju na kamen se nanose sredstva za površinsku zaštitu.

Konzervatorsko-restauratorski radovi na pročelju palače Skočibučić-Lukaris

Marin Barišić, voditelj Odsjeka za kamenu plastiku

Mr. sc. Tonči Borovac, voditelj Odsjeka za zidno slikarstvo

Sagita Mirjam Sunara, voditeljica konzervatorsko-restauratorske dokumentacije

Na početku konzervatorsko-restauratorskih radova na Peristilu, osim postupaka i materijala koji će biti primijenjeni, trebalo je odrediti i prostorni obuhvat zahvata. Peristil nije samo uski prostor definiran kolonadama na istoku i zapadu te Protironom na jugu. On je složena arhitektonska cjelina kojoj pripadaju građevine oko trga, lukovi na ulazu u antičke trijemove što su se izvorno protezali duž Decumanusa, a u neposrednoj blizini je i predvorje katedrale, nekadašnjeg carskog mauzoleja s peripterom. Na sjeveroistočnoj strani ovu cjelinu zaokružuje kapela sv. Roka, a na sjeverozapadnoj pročelje palače Grisogono. Zbog ovako velike zone obuhvata projekt konzervacije i restauracije, odnosno sanacijsko-zaštitnih radova na Peristilu, morao je biti podijeljen u nekoliko faza, od kojih svaka odgovara jednom prostornom segmentu. To su redom: crkvice sv. Roka s lukom antičkog trijema uz Decumanus, sjeverni i južni dio istočne kolonade, Protiron s prolazom prema Vestibulu, južni dio zapadne kolonade s pročeljem palače Skočibučić-Lukaris, sjeverni dio zapadne kolonade s pročeljem palače Grisogono-Cipci, te ostaci luka antičkog trijema u prizemlju palače Grisogono u sjeverozapadnom uglu Peristila, koja je temeljito obnovljena prije nekoliko godina.

U prvoj fazi projekta, kojom je obuhvaćen sjeverni dio istočne kolonade, detaljno su ispitani, a zatim i usvojeni, postupci i materijali koji će se koristiti u konzervatorsko-restauratorskim zahvatima na svim kamenim površinama Peristila. No, svaki je segment Peristila specifičan po svojoj konzervatorsko-restauratorskoj problematici, a ova konstatacija možda najviše vrijedi za zapadnu kolonadu Peristila, koja predstavlja prostor izrazite povijesne slojevitosti. Tijekom 1700 godina kontinuiranog življenja u Dioklecijanovoj palači, u njezino su se tkivo utisnule građevine iz kasnijih razdoblja. Ovakva situacija zahtijeva iznalaženje novih rješenja i primjenu drugačijih metoda uz one kojima su se restauratori do tada služili. Prvi korak u izvedbi konzervatorsko-restauratorskog zahvata redovito je precizna dijagnoza zatečenog stanja, odnosno utvrđivanje opsega i stupnja oštećenja te identifikacija uzroka njihova nastanka.

Fotografija na prethodnim stranicama:
Kapitel portala u prizemlju palače Skočibučić-Lukaris, stanje prije zahvata.

Fotografija na suprotnoj stranici:
Lasersko čišćenje portala palače.

Uvodne napomene o konzervatorsko-restauratorskim radovima na Peristilu

Ferdinand Meder, ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda

Peristil Dioklecijanove palače u Splitu sažima spomenička svojstva arhitektonskog naslijeđa najvišega svjetskog značaja, ali je ujedno i poligon na kojem se očituju brojna pitanja njegova konzervatorsko-restauratorskog saniranja i prezentiranja u cilju trajnog očuvanja. Stoga je projektu uređenja Peristila u Hrvatskom restauratorskom zavodu od samog početka posvećena posebna pozornost, kako u stručnom tako i u organizacijskom pogledu.

Sagledavajući svu slojevitost konzervatorsko-restauratorskog pristupa Peristilu u cjelini angažirani su stručnjaci specijalistički afirmirani za pojedina pitanja dijagnosticiranja stanja i prijedloga zahvata sanacije, dok su se istodobno za dokumentiranje stanja i same restauratorske radove formirali timovi s već iskusnim, ali i mladim, tek diplomiranim stručnjacima. Ova se respektabilna ekipa pokazala sposobnom za rješavanje iznimno složenih radova zaštite i uređenja kamenih sklopova arhitekture i dekorativne plastike. Prigodnom izložbom i ovom publikacijom obilježavamo završne radove druge faze obnove Peristila, koja je obuhvatila južni dio zapadne kolonade s pročeljem palače Skočibučić-Lukaris, a proširena je i na prizemlje pročelja palače Grisogono-Cipci, u kojemu je danas smještena kavana Luxor. S obzirom da su radovi na Peristilu započeli na sjevernom dijelu istočne kolonade, nastavak na strani nasuprot je motiviran budućom namjenom palače Skočibučić-Lukaris za Muzej sakralne umjetnosti.

Kako je palača svojim korpusom obuhvatila i dio kolonade Peristila, poduzeti restauratorski radovi temeljili su se na stečenom i provjerenom iskustvu prve faze obnove Peristila, ali uza znatno proširenje, obradom karakterističnih elemenata pročelja palače: portala i pratećeg ulaza, prozora, žbukanih površina, a naročito istaknutog balkona na drugom katu palače.

Sve što je u stručnom pogledu ovom prigodom zatečeno i poduzeto na uređenju pročelja palače Skočibučić-Lukaris s antičkom kolonadom, prikazano je na izložbi i detaljnije obrazloženo drugim tekstovima ove publikacije.

Nakon uspješno obavljene i ove, druge faze obnove Peristila, zahvaljujemo na razumijevanju, povjerenju i financijskoj podršci Gradskom poglavarstvu Splita, Ministarstvu kulture RH, te stranim partnerima: World Monuments Fund, Antiqua Foundation i American Express Foundation, a za naročito uspješnu suradnju zahvaljujemo Službi za staru gradsku jezgru Grada Splita, koju predvodi mr. sc. Goran Nikšić.

Fotografija gore: Detalj nadvratnika portala u prizemlju palače GrisogonoCipci, stanje prije zahvata.

Fotografija dolje: Isti detalj nakon laserskog čišćenja.

Na fotografiji: Detalj pročelja palače Skočibučić-Lukaris, stanje prije konzervatorsko-restauratorskog zahvata.

Druga faza radova, koja se odvijala u 2006. i 2007. godini, obuhvatila je pročelje palače Skočibučić-Lukaris u jugozapadnom uglu Peristila. U tom će se značajnom graditeljskom sklopu, koji osim antičke kolonade obuhvaćene njegovim istočnim pročeljem sadrži romaničke, gotičke, renesansne i barokne dijelove, urediti novi Muzej crkvene umjetnosti u kojem će se dostojno izložiti dragocjena djela iz riznice splitske katedrale i drugih crkava splitsko-makarske nadbiskupije.

U konzervatorsko-restauratorskom zahvatu na pročelju palače Skočibučić-Lukaris koristile su se metode koje su već provjerene u prvoj fazi radova na Peristilu. Tu je, međutim, situacija bila znatno složenija jer se pored vapnenca i granita na pročelju pojavljuju i žbuka koja je zatečena u prilično lošem stanju.

Pored navedenih izvora financiranja, u ovoj se fazi projekta značajnom donacijom pridružila i American Express Foundation. Zbog znatnog obima posla i zahtjevnih rokova dio radova se odvijao u dvije smjene. Može se reći da su nakon skidanja skele početkom ljeta 2007. godine i stručnjaci i šira javnost bili vrlo zadovoljni, čak i više nego nakon završetka prve faze. Izvrsni rezultati postignuti su ponajprije zauzimanjem restauratora, uz potporu Službe za staru gradsku jezgru i Konzervatorskog odjela u Splitu. Ovakva interdisciplinarna i međuinstitucionalna suradnja osnova je uspješne realizacije daljnjih faza projekta cjelovite obnove i prezentacije Peristila, koji već služi kao nezaobilazni reper kojim su postavljeni visoki standardi konzervacije i restauracije u splitskoj povijesnoj jezgri, ali i na širem prostoru.

Danas smo svjedoci velikog projekta kojim se po prvi put sagledava taj prostor u cjelini. Potaknut inicijalnim sredstvima privatne donacije iz inozemstva – Antiqua Foundation preko World Monuments Funda, uz dodatnu financijsku potporu Grada i Ministarstva kulture, zahvat koji je u početku zamišljen samo kao čišćenje antičke kamene arhitekture, prerastao je u složen konzervatorski i restauratorski posao koji će obuhvatiti sve segmente, od sanacije temelja i konstrukcije, preko čišćenja i konzervacije kamena, žbuke i ostalih materijala do krajnje prezentacije toga slojevitog spomenika.

S obzirom na važnost Peristila koji je najznačajniji dio splitske povijesne jezgre upisane na Listu svjetske kulturne baštine, te s obzirom na složenost konzervatorskih problema i uključivanje brojnih domaćih i stranih stručnjaka i institucija, njegova obnova predstavlja jedan od najznačajnijih konzervatorsko-restauratorskih zahvata u Hrvatskoj. To je i izvrsna prigoda da se mladi stručnjaci usavrše u najsuvremenijim konzervatorskim i restauratorskim postupcima.

Na inicijativu Službe za staru gradsku jezgru Gradskog poglavarstva Splita 2002. godine sastavljeno je stručno povjerenstvo koje je postavilo okvire konzervatorsko-restauratorskog zahvata. Pored predstavnika splitskog Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture, u radu povjerenstva sudjelovali su stručnjaci firentinskog restauratorskog instituta Opificio delle Pietre Dure, kao i članovi Hrvatskog restauratorskog zavoda, koji je 2003. godine započeo opsežne pripreme konzervatorsko-restauratorskog zahvata.

Za prvu fazu radova, kao svojevrsni pilot-projekt, određen je sjeverni dio istočne kolonade Peristila. Tu je, nakon detaljne arhitektonske i fotografske dokumentacije stanja, na temelju ispitivanja suvremenim nedestruktivnim postupcima (termografijom, magnetometrijom, laboratorijskim ispitivanjima) prema najvišim međunarodnim standardima određena metodologija koja će se primjenjivati na ostatku zahvata, koji je zbog složenosti i opsega razdvojen u nekoliko faza.

Osim što se kod nas rijetko susreće tako temeljito pripremljen konzervatorsko-restauratorski zahvat, prva faza radova na Peristilu, koja se odvijala kroz 2004. i 2005. godinu, specifična je i po tome što je to jedan od prvih projekata kod nas gdje se kao osnovni postupak čišćenja kamena koristi najsuvremenija metoda laserskog čišćenja.

Sa šireg konzervatorskoga gledišta, prva faza radova na Peristilu postigla je višestruki efekt: osim što je na dijelu antičke kolonade uklonjena stoljetna nečistoća koja je nagrđivala i oštećivala kamen, javnost se senzibilizirala na probleme koje je do sada razmatrao samo uski krug stručnjaka. Tome je pridonijela i izložba koju je priredio Restauratorski zavod Hrvatske, ali i medijska pozornost koja je utjecala da se s Peristila uklone ili barem ublaže sadržaji koji su nagrđivali ili čak fizički oštećivali taj najznačajniji povijesni prostor. Danas je Peristil oslobođen neprimjerenih ugostiteljskih stolova i suncobrana, a scenografija kazališnih predstava, koja je usred turističke sezone zaklanjala protiron i onemogućavala normalno kretanje trgov, svedena na minimum.

Projekt cjelovite obnove i prezentacije Peristila

Mr. sc. Goran Nikšić, pročelnik Službe za staru gradsku jezgru Grada Splita

Središte i najreprezentativniji dio Dioklecijanove palače – Peristil odavno je postao srce grada koji se iz nje iznjedrio. Na početku trećega tisućljeća, nakon sedamnaest stoljeća pregradnji, obogaćivanja novim stilovima i značajnim sadržajima vjerskoga i svjetovnog karaktera, ali i nakon mnogobrojnih oštećivanja i kontinuiranog propadanja, došlo je vrijeme obnove koja će vratiti sjaj i dostojanstvo ovom najvrjednijem graditeljskom sklopu i simbolu Splita.

U posljednja dva stoljeća na tom su se malom prostoru nizali brojni konzervatorski zahvati različite razine i učinka. U devetnaestom stoljeću dominirali su zahvati purifikacije prostora oko katedrale u cilju jačeg isticanja antičkih građevina. Tada je iz luka na ulazu u trijem decumanusa istočno od Peristila uklonjena crkvice sv. Barbare, a iz prostora među stupovima istočne kolonade kuća u kojoj je bio café “Al Tempio”. Zatim je, u sjeni najvećeg zahvata obnove u Splitu – rekonstrukcije zvonika katedrale – izvedena djelomična obnova istočne kolonade, kada su oštećeni stupovi ojačani, a gornji dijelovi konstrukcije demontirani i ponovo montirani. U Protironu – reprezentativnom trijemu pred nekadašnjim ulazom u carske odaje – u nekoliko navrata izvedeni su konzervatorski zahvati: kameni blokovi zabata povezani su metalnim kopčama, zid kojim je bio zatvoren središnji luk je djelomično uklonjen, obnovljen je krov trijema, kao i bočne kapelice koje su zamalo izbjegle rušenje nakon što je ponovo uspostavljen ulaz u podrume.

U vezi s tim prolazom, koji je nekoliko puta bio zatvaran i ponovo otvaran, dogodile su se najdramatičnije izmjene na Peristilu. Podij koji je stoljećima služio kao svojevrsna pozornica gradskog života i, zajedno s kamenom balustradom koja ga je ukrašavala, predstavljao je središte kompozicije toga najteatralnijega gradskog prostora. Bez starih fotografija danas bi nam bilo teško zamisliti da je upravo tu jedno vrijeme našla mjesto kolosalna figura Meštrovićeva Grgura Ninskog. Sasvim nov karakter pod Peristila je dobio nakon spuštanja pločnika na pretpostavljenu izvornu razinu.

Na zapadnoj strani Peristila rekonstruiran je gornji, renesansni kat palače Cipci-Grisogono, u kojem je prepoznat rad Nikole Firentinca. Na susjednoj palači Grisogono, u čijoj su unutrašnjosti pronađeni i restaurirani bojani drveni stropovi iz 15. stoljeća, konzervirana je žbuka na pročelju, što je bio presedan u dotadašnjoj praksi zamjene dotrajale žbuke novom.

Na sjevernoj strani trga izgrađena je moderna građevina sa ostakljenim prizemljem na mjestu kuće porušene u ratnom bombardiranju, kao izniman primjer obnove gradskog tkiva nasuprot do tada uobičajenog „čišćenja“ ruševina.

Brojnost i značaj nabrojanih konzervatorskih i restauratorskih radova pokazuje da je Peristil oduvijek bio u žiži stručne, ali i široke javnosti. Tim parcijalnim zahvatima rješavali su se pojedini problemi, a ponekad i stvarali novi.

Fotografija na suprotnoj stranici: Jugozapadni ugao Peristila, stanje prije radova.

U povodu izložbe o drugoj fazi konzervatorsko-restauratorskih radova na Peristilu

Ivan Kuret, gradonačelnik grada Splita

Na prijelazu tisućljeća Split je obilježio sedamnaest stoljeća svojega postojanja pojačanom aktivnošću na obnovi povijesne jezgre. Jedan od najvažnijih konzervatorsko-restauratorskih projekata koji su pokrenuti posljednjih godina i građanima zasigurno najzanimljiviji jest zahvat cjelovite obnove i prezentacije Peristila.

Taj trg na kojemu se najbolje vide povijesni slojevi nastanka i razvitka grada postao je njegov svojevrsni simbol i najveća turistička atrakcija. On je najljepša scenografija za kulturne priredbe, ali i pozornica gradskog života.

Osobito me raduje što je stručna, ali i najšira javnost, inače po tradiciji vrlo stroga i kritička, rezultate prve faze radova na čišćenju, konzervaciji i prezentaciji arhitekture Peristila prepoznala kao izuzetno uspješne.

Druga, još zahtjevnija faza potvrdila je visoke standarde koji su do tada postavljeni. Sada se već može naslutiti kako će Peristil izgledati nakon dovršenja čitavog projekta.

Konačni rezultat će, uvjeren sam, još povećati zanimanje za Dioklecijanovu palaču koja je s povijesnom jezgrom upisana na Listu svjetske kulturne baštine, te biti poticaj za kvalitetno dovršenje drugih projekata obnove povijesne jezgre koji su u tijeku i za početak novih.

Zbog toga i ovom prigodom izražavam zahvalnost svima koji su financijski pomogli da se obnova Peristila odvija po planu, kao i stručnim institucijama i pojedincima koji su u tome dali svoj doprinos.

Fotografija na suprotnoj stranici: Sjeverni dio istočne kolonade nakon konzervatorsko-restauratorskih radova.

Investitori

GRAD SPLIT

MINISTARSTVO KULTURE
REPUBLIKE HRVATSKE

WORLD MONUMENTS FUND

ANTIQUA FOUNDATION

AMERICAN EXPRESS FOUNDATION

Nositelj radova

HRVATSKI
RESTAURATORSKI ZAVOD

u suradnji s
GEOdata d.o.o., Split
NEIR d.o.o., Split

Voditelj projekta

GRAD SPLIT, SLUŽBA ZA STARU
GRADSKU JEZGRU

Konzervatorski nadzor

MINISTARSTVO KULTURE RH,
KONZERVATORSKI ODJEL U SPLITU

Građevinski nadzor

KIB d.o.o. SPLIT

